

Dosarul nr. 2ra-1709/22
2-21089966-01-2ra-07122022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. M. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

ÎNCHEIERE

08 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Boris Popovschi,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Boris Popovschi împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Boris Popovschi și a fost menținută hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 15 iunie 2021, Boris Popovschi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că 12 aprilie 2019, împreună cu soția se deplasau de la stațiunea balneară din Truskaveț, sanatoriul „Moldova”, spre domiciliul din mun. Bender. La PVFI Criva (rutier), aproximativ la ora 16.00, un colaborator al Poliției de Frontieră i-a explicat că nu-și poate continua drumul, deoarece automobilul are număr de înmatriculare din regiunea transnistreană XXXXX. I-a explicat colaboratorului Poliției de Frontieră că trei săptămâni în urmă a fost în Ucraina cu acest număr de înmatriculare și nu a avut probleme, însă, colaboratul i-a spus că s-ar fi înțeles cu funcționarii vamali, care i-au permis să traverseze nelegitim frontiera. I-a lămurit că nu s-a înțeles cu nimeni și i-a arătat buletinul de identitate cu viza de reședință în mun. Bender, după ce i-a fost permisă trecerea spre terminal pentru efectuarea controlului vamal.

Reclamantul a declarat că ajungând la terminalul vamal, funcționarii vamali au verificat portbagajul și salonul automobilului, iar peste câteva minute i-au comunicat că pe numele său sunt înregistrate mai multe automobile, ceea ce este un impediment pentru deplasarea de pe teritoriul vămii, până la clarificarea cazului. I-a zis funcționarului vamal că pe numele său nu sunt înregistrate automobile, însă, funcționarul vamal i-a indicat să se urce în automobil și să se gândească până va veni colegul.

A afirmat că ulterior, a venit inspectorul Cornel Movila, care la fel i-a zis că pe numele său sunt înregistrate mai multe automobile, fapt ce l-a negat, după care inspectorul i-a ridicat toate documentele (pașaportul, permisul de conducere și pașaportul tehnic), spunându-i să se urce în automobil și să se gândească. În timp ce aștepta în automobil, s-a apropiat un alt colaborator vamal, care i-a poruncit să oprească motorul automobilului, la ce dânsul i-a explicat că e frig, iar soția are probleme mari cu sănătatea și se simte foarte rău, însă, colaboratorul vamal nu a reacționat la rugămintea sa și l-a impus să oprească motorul, ceea ce a și făcut pentru două ore.

Reclamantul a relatat că peste câteva minute s-a apropiat un alt colaborator vamal, care i-a zis să se ducă la convorbiri separate cu conducerea vămii și „cumva să hotărască întrebarea”, însă, dânsul i-a reproșat că nu a încălcat legea și va aștepta în automobil până la clarificarea cazului. După aceasta, colaboratorii vamali l-au numit cu cuvinte necenzurate și îl impuneau să conducă automobilul la parcare, însă, a refuzat, deoarece i-au fost ridicate documentele.

A notat că peste aproximativ o oră, pe pistă a ieșit responsabilul de schimb Vitalie Lambarschi, care i-a spus să se apropie, însă, a refuzat, solicitând explicarea motivului reținerii și prezentarea procesului-verbal, dacă a încălcat legea, iar dacă nu a încălcat-o – să-i restituie toate documentele, cu învoirea de a pleca din vamă. Atunci, Vitalie Lambarschi a dat indicații privind întocmirea pe numele lui a unui proces-verbal. Aceeași scenă s-a repetat și cu șeful de post Dorin Popovici. Totuși, pe parcursul a două ore nu a fost întocmit procesul-verbal, iar colaboratorii vamali refuzau să-i spună care este numărul de telefon al liniei fierbinți a Serviciului Vamal al Republicii Moldova. După două ore i-au fost restituite documentele, însă fără prezentarea procesului-verbal.

Boris Popovschi a indicat că aproximativ la ora 18.00, a aflat numărul de telefon al liniei fierbinți a Serviciului Vamal și a comunicat despre cele întâmplate cu ofițerul de serviciu Burghilea, care a înregistrat adresarea și a promis să clarifice situația și să îl informeze în timp apropiat, dându-i învoirea să plece din vamă. Din partea funcționarilor vamali nu a primit scuze. După aceasta, a plecat din vamă.

A evidențiat că nu a primit niciun răspuns de la Serviciul Vamal, motiv din care la 19 aprilie 2019 a apelat din nou la linia fierbinte, unde i s-a răspuns că încă nu s-a decis nimic. Tot la 19 aprilie 2019, a depus petiții la Serviciul Vamal și la Procuratura Anticorupție privind tolerarea acțiunilor ilegale ale funcționarilor vamali. A primit răspunsul Serviciului Vamal din 17 mai 2019, însă fără copiile dosarului și a deciziei procedurii administrative, din care motiv la 14 iunie 2019 s-a adresat la Arhiva Serviciului Vamal, de unde a obținut raportul nr. 3888 din 16 mai 2019, fără copiile documentelor acumulate din dosar.

Reclamantul a declarat că raportul nr. 3888 din 16 mai 2019 cu privire la

examinarea circumstanțelor expuse în petiția din 19 aprilie 2019, denotă o examinare unilaterală, superficială și incompetentă, cu falsificarea și tratarea incorectă a faptelor. La fel, a fost învinuit că are mai multe automobile, pe numele său fiind întocmită sesizarea cu privire la contravenție nr. 621 din 17 aprilie 2019, pentru încălcarea art. 184¹ din Codul vamal. În sesizare este menționat automobilul cu nr. de înmatriculare XXXXX, deși nu există nicio țară din lume cu așa număr de înmatriculare.

Astfel, reclamantul a afirmat că s-a adresat în instanța de judecată cu o cerere de chemare în judecată privind repararea prejudiciului moral rezultat din acțiunile ilegale ale colaboratorilor Serviciului Vamal. În instanța de judecată reprezentantul Serviciului Vamal a prezentat o referință prin care din nou a fost învinuit de încălcarea art. 184¹ din Codul vamal.

A specificat că a studiat dosarul administrativ și a depistat că colaboratorii Serviciului Vamal intenționat au falsificat materialele, în scopul ascunderii acțiunilor ilegale ale colaboratorilor PVFI Criva (rutier). În particular, a fost falsificată informația despre traversarea frontierei Republicii Moldova, unde se arată intrarea automobilului în țară pe 17 octombrie 2012, ora 07.30, dar nu și ieșirea pe 17 octombrie 2012, ora 23.14.

A menționat că la 09 iulie 2020 a recepționat înștiințarea din 29 iunie 2020 a Biroului Vamal Nord al Serviciului Vamal, prin care a fost informat despre încheierea procesului-verbal nr. 681/20 cu privire la încetarea procesului contravențional în legătură cu lipsa faptei contravenției, cu toate că timp de un an și trei luni a fost învinuit de încălcarea art. 184¹ din Codul vamal.

Reclamantul a invocat că colaboratorii vamali, prin acțiunile lor intenționate și ilegale, i-au cauzat lui și soției prejudicii morale grave. Astfel, după cazul din vamă s-a agravat starea de sănătate a soției, aceasta având atacuri de panică până în prezent, tratându-se în diferite instituții medicale. La fel, s-a agravat starea relațiilor familiale, deoarece soția a început să creadă că se ocupă cu activități ilegale, iar banii obținuți îi investește în afara necesităților familiei. Aceste învinuiri au dereglat moral soția, existând certuri în familie și ajungându-se până la divorț. Prin urmare, le-au fost lezate drepturile constituționale, precum și a fost înjosită demnitatea omului.

Boris Popovschi și-a întemeiat pretențiile în baza art. 19 alin. (1), 1998 alin. (1), 2036 alin. (1)-(2) și 2037 alin. (1)-(2) din Codul civil și a solicitat, conform deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 681/20 din 29 iunie 2020 a Biroului Vamal Nord al Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la încetarea procesului contravențional, recunoașterea Serviciului Vamal ca responsabil pentru repararea prejudiciul moral cauzat reclamantului și soției și încasarea în beneficiul reclamantului a sumei de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral.

La data de 28 iunie 2021, Boris Popovschi a depus cerere de chemare în judecată modificată, cu includerea soției Tatiane Siloci în calitate de coreclamantă, solicitând recunoașterea Serviciului Vamal ca responsabil pentru repararea prejudiciul moral cauzat reclamantilor și încasarea în beneficiul acestora a sumei de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral (f.d. 39-41).

Prin încheierea din 23 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost încetat procesul în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată a Tatiane Siloci

împotriva Serviciului Vamal cu privire la repararea prejudiciului moral, în legătură cu decesul Tatianeii Siloci la 09 septembrie 2021 (f.d. 56-59).

Prin hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Boris Popovschi a fost respinsă ca nefondată.

La data de 09 decembrie 2021, Boris Popovschi a declarat apel împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 20 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Boris Popovschi și a fost menținută hotărârea din 30 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 681/20 din 29 iunie 2020, întocmit de agentul constator din cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, la data de 12 aprilie 2019, ora 17:25 la pista de control vamal direcție intrare în țară a postului vamal Criva (PVFI rutier) s-a prezentat autoturismul cu n/î XXXXX condus de către Boris Popovschi. Conform informației din Sistemul Informațional "UNIPAS", Boris Popovschi la momentul traversării frontierei vamale deținea pe teritoriul Republicii Moldova o unitate de transport cu număr de înmatriculare ale Republicii Italiene XXXXX, cod XXXXX, introdus anterior pe teritoriul Republicii Moldova la data de 12 octombrie 2012 în condițiile prevederilor art. 184¹ din Codul vamal. Cetățeanul Boris Popovschi a refuzat să dea careva explicații în esența cauzei. Astfel, în cadrul examinării materialului contravențional s-a stabilit că mijlocul de transport în cauză, introdus pe teritoriul RM de către Boris Popovschi la data de 31 iulie 2011, a fost scos de pe teritoriul RM la data de 17 decembrie 2012 de către Vitalii Siloci, fără a mai avea alte intrări sau ieșiri, în acțiunile lui Boris Popovschi nefiind stabiliți indicii contravenției prevăzute de art. 287 alin. (8) din Codul contravențional - nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a vehiculelor prohibite introducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau introduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal.

Instanța de apel a menționat că prin decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 681/20 din 29 iunie 2020, emisă de agentul constator din cadrul Serviciului Vamal, în temeiul art. 441 alin. (1) lit. a) din Codul contravențional, a fost dispusă încetarea procesului contravențional pornit la 17 aprilie 2019, pe motiv că nu există faptul contravenției.

Reieșind din circumstanțele expuse, Curtea de Apel Chișinău a considerat că instanța de fond întemeiat a constatat că Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 nu este aplicabilă prezentei spețe. Or, pe lângă faptul că Boris Popovschi nu a formulat pretenția privind repararea prejudiciului moral către Ministerul Justiției, pornirea unui proces contravențional soldat cu încetarea acestuia pentru motive de reabilitare a pretinsului contravenient, nu poate de principiu să genereze obligația statului de reparare a prejudiciului moral în baza Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998. De altfel, Boris Popovschi nici nu a invocat aplicabilitatea acestei Legi.

În altă ordine de idei, instanța de apel a reținut că potrivit art. 384 alin. (2) lit. u) din Codul contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Însă, conform art. 384 alin. (3¹) din Codul contravențional, dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

La caz, Boris Popovschi nu a făcut dovada faptului că există o hotărâre judecătorească definitivă prin care s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor Serviciului Vamal în cadrul derulării procesului contravențional finalizat cu decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 681/20 din 29 iunie 2020, emisă de agentul constator din cadrul Serviciului Vamal.

Curtea de Apel Chișinău a apreciat critic alegațiile reclamantului precum că a fost reținut timp de două ore de către colaboratorii vamali la data de 12 aprilie 2019 pentru documentarea cazului. Or, în raportul nr. 3888 din 16 mai 2019 al Direcției Integritate și Supraveghere a Serviciului Vamal se descrie cronologia evenimentelor (ora, minutul, secunda, prin contrapunerea secvențelor video de pe camerele de supraveghere din cadrul PVFI Criva (rutier) gestionate de Serviciul Vamal), din care rezultă că reclamantul la ora 16:28 s-a prezentat cu automobilul în zona pistei de control a RM, iar la ora 17:57 acesta cu mijlocul de transport părăsește zona de control vamal. Potrivit conținutului raportului, timpul efectuării controlului vamal a durat aproximativ 2-3 minute, iar durata reținerii din motivul consemnului asupra mijloacelor de transport a durat aproximativ 20 de minute, restul timpului petrecut de către reclamant pe teritoriul PVFI Criva a fost rezultatul refuzului acestuia de a se supune cerințelor legale ale funcționarilor vamali și ai Poliției de Frontieră.

La data de 21 noiembrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Boris Popovschi a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că nu a cunoscut despre data examinării cauzei în instanța de apel, nu a primit citația, nu a semnat-o și nici nu a fost înștiințat despre data examinării apelului, prin ce i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare. Mai mult ca atât, în perioada 17 septembrie 2022 – 24 septembrie 2022 s-a aflat la tratament în staționar la IMSP Institutul de Neurologie și Neurochirurgie mun. Chișinău.

Recurentul a susținut că instanțele ierarhic inferioare nu au analizat minuțios circumstanțele cauzei și neîntemeiat au respins acțiunea, or, din înscrisurile prezentate la dosar rezultă clar faptele ilicite ale colaboratorilor vamali și fabricarea dosarului cu falsificarea tuturor datelor și faptelor.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 20 septembrie 2022.

Materialele cauzei atestă că potrivit scrisorii de însoțire nr. 7936, la data de 17 octombrie 2022 decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului și a fost recepționată la 26 octombrie 2022 (f.d. 127, 134).

Astfel, recursul, declarat la 21 noiembrie 2022, este în termen.

La data de 07 decembrie 2022, copia recursului a fost expediată în adresa Serviciului Vamal (f.d. 157, 159), cu înștiințarea despre depunerea referinței, însă, intimatul nu și-a valorificat dreptul respectiv și nu a depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Boris Popovschi nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Boris Popovschi asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Boris Popovschi, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Boris Popovschi se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic